

เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรม

จริยศาสตร์ศึกษาความดี ความดีเป็นคุณค่า

- ภาพนี้โก่งเขิน
- ภาพนี้สวย
- แดงสูง 5 ฟุต
- แดงเป็นคนดี
- กฎหมายฉบับนี้ออกเมื่อปีที่แล้ว
- กฎหมายฉบับนี้ยุติธรรม

ค่าทางจริยธรรม

- สัมพัทธนิยม (relativism)
- สิ่งที่มีขึ้นอยู่กับสิ่งอื่น เช่น การขับรถ
- ค่าทางจริยธรรมไม่ใช่สิ่งที่แน่นอนตายตัว ความดีหรือเลว ถูกหรือผิด ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและปัจจัยหลายอย่าง
- จารีตประเพณีของแต่ละสังคม เช่น ชาวอิสลามมีภรรยาได้ 4 คน แต่ชาวคริสต์มีได้คนเดียว, การกัญชาถูกเวทียิธีผิด, การประหารชีวิต
- สัมบูรณ์นิยม (absolutism)
- สิ่งที่มีอยู่โดยตัวของมันเอง ไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งใด
- ค่าทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่สัมบูรณ์ในตัวมันเอง ความดีหรือเลว ถูกหรือผิด เป็นสิ่งที่แน่นอนตายตัว
- มโนธรรมเป็นเกณฑ์การตัดสิน
- หลักของศาสนา

กรณีศึกษา

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่านายจอห์นฆ่าครอบครัวของเขาตาย แต่จากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า นายจอห์นบริสุทธิ์ แต่นักวิทยาศาสตร์ก็ยังมีความเชื่อเช่นนั้นและนักวิทยาศาสตร์ได้ขู่วางระเบิด 2 ลูก หากไม่จับนายจอห์นจะระเบิดลูกแรกที่อยู่นอกเมือง และนักวิทยาศาสตร์ก็ทำจริง และหากไม่จับนายจอห์นอีกจะระเบิดลูกที่สอง ผลปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องประหารชีวิตนายจอห์นเพื่อรักษาชีวิตของคนส่วนมากไว้

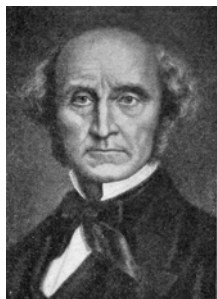
คำถาม

นักศึกษาคิดว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำถาม

การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตัดสินประหารชีวิตนายจอห์นมีค่าทางจริยธรรมสอดคล้องกับสัมบูรณ์นิยมหรือสัมพัทธนิยม เพราะเหตุใด

ประโยชน์นิยม — จอห์น สจ๊วต มิลล์

หลักความสุข (The Greatest Happiness principle)

- สิ่งที่เราควรกระทำคือสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุด ไม่เฉพาะประโยชน์สุขของผู้กระทำเท่านั้น แต่หมายถึงประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่
- การกระทำไม่ได้ดี-เลวในตัวมันเอง แต่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้น
- ผลของการกระทำสำคัญกว่าเจตนาหรือแรงจูงใจ
- คำนึงถึงความสุขระยะยาว
- จริต ประเพณี กฎหมาย ไม่ใช่สิ่งตายตัว ขึ้นอยู่กับหลักความสุข

ปัญหาเรื่องเป้าหมายและวิธีการ

กรณีศึกษา

มีคนสามคนคณน้ำ คนหนึ่งคือบิดาของท่าน อีกสองคนคือคนแปลกหน้าและเป็นนักวิทยาศาสตร์ สองคนหลังตัวเล็กกว่าบิดาของท่าน ท่านมีข้อนไม้หนึ่งข้อน หากท่านโยนให้บิดาของท่านจะสามารถช่วยชีวิตได้คนเดียว เนื่องจากบิดาของท่านตัวใหญ่ แต่หากให้ชายแปลกหน้าแล้วสามารถช่วยชีวิตได้ถึงสองคน เนื่องจากเป็นคนตัวเล็ก

ท่านจะเลือกช่วยชีวิตใครและคิดว่าสิ่งที่ท่านเลือกสอดคล้องกับหลักประโยชน์นิยมหรือไม่?

คำถาม

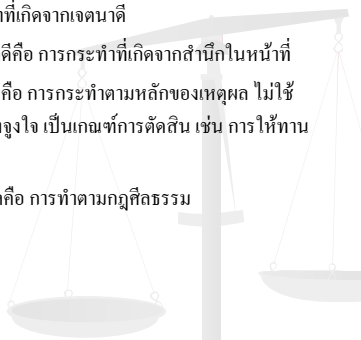
นักศึกษาคิดว่า หลักศีลธรรมมีความจำเป็นสำหรับหลักประโยชน์นิยมหรือไม่ เพราะเหตุใด

พันธนิยม --- เอ็มมานูเอล ค้านท์

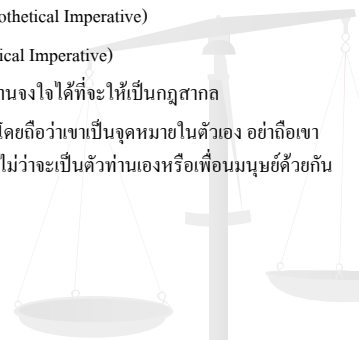
การกระทำตามหน้าที่

- การกระทำที่ดีคือ การกระทำที่เกิดจากเจตนาดี
- การกระทำที่เกิดจากเจตนาดีคือ การกระทำที่เกิดจากสำนึกในหน้าที่
- การกระทำที่เกิดจากหน้าที่คือ การกระทำตามหลักของเหตุผล ไม่ใช่ อารมณ์ความรู้สึก หรือแรงจูงใจ เป็นเกณฑ์การตัดสิน เช่น การให้ทาน การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- การกระทำตามหลักเหตุผลคือ การทำตามกฎศีลธรรม

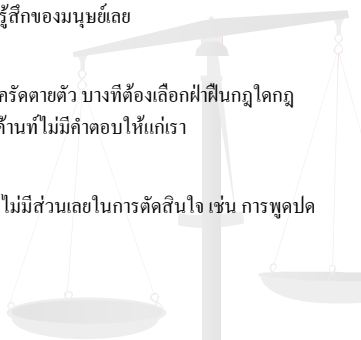
กฎศีลธรรม = คำสั่ง

1. คำสั่งที่มีเงื่อนไข (Hypothetical Imperative)
2. คำสั่งเด็ดขาด (Categorical Imperative)
 1. จงทำตามหลักซึ่งท่านจงใจได้ที่จะทำให้เป็นกฎสากล
 2. จงปฏิบัติต่อมนุษย์โดยถือว่าเป็นจุดหมายในตัวเอง อย่าถือเขาเป็นเพียงเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็นตัวท่านเองหรือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

วิจารณ์จริยศาสตร์ของค่าน้ำ

- ไม่ให้ความสำคัญแก่ความรู้สึกของมนุษย์เลย
- จริยศาสตร์ของค่าน้ำเคร่งครัดตายตัว บางทีต้องเลือกฝ่าฝืนกฎโลกหนึ่ง แต่เราจะเลือกกฎใด ค่าน้ำไม่มีคำตอบให้แก่เรา
- ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำไม่มีส่วนเลยในการตัดสินใจ เช่น การพูดปด

คำถาม

ค่าทางจริยธรรมของค่าน้ำมีความสอดคล้องกับแนวคิดสัมพัทธนิยมหรือสัมบูรณ์นิยม เพราะเหตุใด

